

Oponentský posudek

Autorka: Zdeňka Mejsnarová

Název práce: Těhotenství, porod a péče o potomka v prvních letech jeho života v raněnovověké šlechtické domácnosti optikou ego-dokumentů.

Bakalářská práce. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Ústav českých dějin, Praha 2006.

Práce Z. Mejsnarové odpovídá trendu dnešní historiografie, jehož snahou je podívat se na určitá témata nově, optikou historické antropologie. Ego-dokumenty se pak samozřejmě ukazují jako nejvhodnějším typem pramenu k takovému zkoumání, neboť mohou hodně vypovídat o myšlenkovém světě a mentalitě jeho pisatele. Volba šlechtického prostředí se z hlediska zvoleného tématu jeví přirozenou, neboť v jiné sociální vrstvě by autorka těžko našla dostatek písemného materiálu.

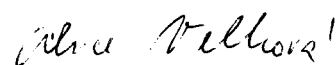
Autorka si práci velmi dobře rozvrhla, když ji rozdělila do čtyř hlavních částí. První, úvodní část, seznamuje s prameny, použitými metodami a současným stavem bádání. Další tři části se pak věnují již vlastním tématickým okruhům, které Z. Mejsnarová nazvala jako Těhotenství, Porod a Péče o potomka v raném dětství. Vedle závěru práci doplňuje i seznamy vydaných pramenů, použité literatury a zkratk. V úvodu autorka vysvětluje, že se při svém výzkumu zaměřila pouze na prameny vydané, které byly čtenářům zpřístupněny v českém jazyce. Vzhledem k povaze práce (bakalářská práce) považuji toto omezení za přijatelné.

Mé největší výhrady k předložené práci se týkají úvodní kapitoly, v níž autorka měla ukázat teoretickou připravenost k vlastnímu výzkumu. Charakteristika metod, které ve své práci použila, působí trochu bezradně, zvláště pokud k jednotlivým metodám uvádí její představitel. Nejlépe to ukazuje přiblížení mikrohistorického přístupu, za jehož hlavní představitel považuje C. Ginzurga, E. Le Roy Ladurieho a N. Z. Davis (s. 8), přičemž pomíjí významné mikrohistoriky jako např. představitel göttingenské skupiny (H. Medick) a další italské historiky (C. Poni, G. Levi). Podobně při charakteristice práce B. Bastl, Tugend Liebe Ehe odkazuje Z. Mejsnarová místo vlastního rozboru na recenzi V. Bůžka (s. 14). Tím ovšem příliš neprokuje, že je schopna kritického rozboru relevantní literatury. Za nestandardní je možné označit i uvedení této recenze za recenzovaným titulem v seznamu literatury (s. 59). Rovněž gender studies autorka nejprve charakterizuje jako přístup, jemuž jde „o postižení dějin s ohledem na kulturní formování postavení obou pohlaví“ (s. 7), aby ho na následujících stránkách (s. 10-11) redukovala na „ženský pohled na svět“. Vzhledem ke zkoumanému tématu, do něhož autorka řadí i vzájemný vztah rodičů a dětí, by si bližší pozornost zasloužil

rozbor autorkou uváděné práce P. Arièse, *L'Enfant et la vie familiale sous l'ancien régime*. Paris 1960, která odstartovala diskusi o této problematice.

Pokud se podíváme na vlastní práci, lze říci, že autorka zvolila vhodný přístup, když určité obecné závěry, k nimž došla, ilustruje citacemi z pramenů. Jednotlivá témata jsou zpracována poměrně vyváženě, i když určité doplnění zkoumané problematiky by bylo možné – např. větší pozornost mohla Z. Mejsnarová věnovat výběru křestních jmen a analýze, která jména byla volena nejčastěji (inspirovat se mohla ve studii M. Holého, *Křest ve šlechtickém prostředí českých zemí na prahu novověku*. In: Historická demografie 28, 2004, s. 15-33, kterou však autorka zřejmě nezná). Za vhodný doplněk bych považovala i pokus o určitou demografickou analýzu (na s. 8 autorka sama uvádí, že „pro získání co nejucelenějšího obrazu života raněnovověké šlechty nelze opominout poznatky historické demografie“.) I když autorka nepracovala s kvantitativními prameny, přesto by jí demografické jevy mohly pomoci osvětlit určité problémy – např. délka meziporodních intervalů může naznačovat to, zda šlechtična své dítě sama kojila, či naopak využívala služby kojné. Zajímavý by byl i rozbor skutečnosti, za jak dlouho po svatbě se narodilo první dítě, neboť ve šlechtických vrstvách lze očekávat odlišné sexuální chování než ve většině společnosti – především vyloučení předmanželských sexuálních vztahů. Větší znalost demografických studií by autorku vyvarovala i určitých omylů – např. pokud jde o dětskou úmrtnost. Nelze říci, že by „hrozba smrti byla až do dospělého věku veliká“ (s. 46), naopak po dovršení 5. roku dítěte se úmrtnost z větší části redukuje na případy úrazů, popř. úmrtí při epidemiích. Šlechta, jak uvádí i Z. Mejsnarová, měla navíc oproti jiným sociálním vrstvám možnost opustit místo výskytu epidemie, a tak možné následky eliminovat.

Práce Z. Mejsnarové se vyznačuje dobrým stylistickým zpracováním bez gramatických chyb, je psána poměrně čtivě. Celkově lze říci, že autorka prokázala schopnost analyzovat zvolenou problematiku. Práci doporučuji k obhajobě s hodnocením velmi dobře.

Mgr. Alice Velková, Ph.D.